

MAGYAR NYELVI FELADATLAP

a 6. évfolyamosok számára

2022. február 4. 14:00 óra

Időtartam: 45 perc

NÉV: _____

SZÜLETÉSI ÉV: HÓ: NAP:

Fontos tudnivalók

Tollal dolgozz, és ügyelj a külalakra!

A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg.

Az utolsó (10.) feladatra legalább 10–15 percet szánj!

Ha megoldásod ellenőrzésekor észreveszed, hogy hibáztál, a végső választ egyértelműen jelöld meg, a hibásat húzd át!

Jó munkát kívánunk!

1. Alkoss öt betűből álló szavakat a megadott betűkből úgy, hogy a kapott szó megfeleljen a szófaji meghatározásnak! **Valamennyi betűt használd föl egyszer!** További betűket nem használhatsz!

Az első szónak a kezdőbetűjét is megadtuk.

D B L B R S T Z

melléknév:	P O ___ O ___
ige:	___ O ___ O ___
főnév:	___ O ___ O ___

a

2. a) Egy négy mondatból álló mese mondatai összekeveredtek.

A mondatokat jelölő betűk segítségével állítsd vissza a helyes sorrendet!

- A) De Zeusz létre akarta hozni a szárazföldet is, és ezért megparancsolta az úrnak, hogy háromszorra igya ki a tengert.
- B) De ha kedve támad még harmadszorra is inni a vízből, a hajóácsok mestersége feleslegessé válik.
- C) Egyszer Aiszóposz, a mesemondó azt mesélte az öt gúnyoló hajóácsoknak, hogy valamikor régen létrejött az űr és a víz.
- D) Az bele is kezdett, és először a hegyek jelentek meg; mikor másodszor hörpöntett, a síkságok is előbukkantak.

A helyes sorrend: ___ - ___ - ___ - ___

- b) A mese alapján melyik tulajdonság igaz biztosan Aiszóposzra, a mesemondóra?

Karikázd be a megfelelő pár betűjelét!

- A) öreg és előrelátó
- B) ügyes kezű és világlátott
- C) ravasz és leleményes

a

b

3. Olvasd el a versrészleteket, és oldd meg a feladatokat!

A)
Ezer dob
bepedte;
sötét homlokú vihar
Buda felől
közeleg.
Villámok varrótűi
bökődik a
hegyeket.

B)
Szállnak az alkonyi felhők
mint halovány hajú lányok,
tűzszínű csillag az ékük,
libben a fátyol utánok.

C)
Utcasarkokon fülelünk farkasszót,
elsuhanni látunk szánkós eszkimót,
az orr cseng, s a fül pendül, mint az üveg,
a fák mélán ránk ejtik hóterhüket.

a) Írj ki a versrészletekből két hangutánzó szót!

b) Milyen költői eszköz a „*tűzszínű csillag az ékük*”?

Karikázd be a megfelelő választ!

hasonlat megszemélyesítés metafora

c) Mire utal a „*a fák mélán ránk ejtik hóterhüket*” kifejezés? Egészítsd ki a mondatot a saját szavaiddal! Figyelj a megfogalmazásra!

A „*a fák mélán ránk ejtik hóterhüket*” kifejezés azt jeleníti meg, amikor a hó _____.

d) Melyik versrészlet páros rímelésű? A versrészlet betűjele: _____

4. Mindegyik hangtörvényhez keress egy példát a táblázatból!

A megfelelő szó számát írd a hangtörvény megnevezése mellé!

1. bukdácsol	4. bőrrel	7. bővüljön
2. gyerekműsor	5. bontogatja	8. boldogság
3. buggyanjon	6. bogárfekete	9. bodzatea

a) részleges hasonulás: _____

b) teljes hasonulás: _____

c) összeolvadás: _____

a	
b	
c	
d	

a	
b	
c	

5. Olvasd el az alábbi felhívást, és válaszolj a kérdésekre!

a	
b	
c	

Kedves Diákjaink!

Iskolánk ebben a tanévben először hirdeti meg az intézmény felső tagozatos diákjainak a Benedek Elek Meseíró Pályázatot. Ha szereted a meséket, és örömmel találsz ki történeteket, olvasd el felhívásunkat!

Milyen pályamunkát várunk?

- A pályázatra olyan nem versben írt meséket várunk, amelyben szerepelnek kitalált lények és elképzelt helyszínek is.
- A pályázatra kizárólag a pályázó által írt eredeti, teljes mese adható be, vagyis ezúttal nem fogadunk el fordításokat vagy részleteket.
- Egy pályázó több mesét is beadhat, de pályamunkája összterjedelme nem haladhatja meg a 2500 szót.
- A mesék bármilyen témáról szólhatnak.

Hogyan kell beadni a pályamunkákat?

- A pályamunkához minden pályázónak jeligét kell választani, hogy a zsűri tagjai ne ismerjék fel a szerzőt és elfogultság nélkül értékeljék a meséket.
- A borítékra jól olvashatóan rá kell írni a választott jeligét, a saját nevet nem szabad feltüntetni.
- A pályamunkákat zárt borítékban az iskola titkárságán lehet benyújtani 2021. december 1-ig.
- Több mese esetén valamennyi szöveget egyetlen borítékban kell beadni.
- Kézzel és számítógéppel írt pályamunkákat is elfogadunk.

Hogyan értékeljük a pályamunkákat?

- A beérkezett pályamunkákat iskolánk magyartanárai értékelik; a kiírásnak nem megfelelő pályamunkákat kizárják.
- A pályázóknak személyre szabott értékelést írnak, amit közvetlenül az eredményhirdetés után a titkárságon vehetnek át a pályázók.
- Az eredményhirdetésre 2021. december 17-én, pénteken 15 órakor kerül sor a könyvtárban.
- A díjazott pályamunkák szerzői értékes könyvjutalmat kapnak, pályamunkájuk pedig rangos folyóiratban jelenhet meg.

Szeretettel várjuk meséiteket!

a Magyar Munkaközösség tanárai

a) Az alábbi befejezetlen mondat kiegészítései közül kettő megfelel a felhívásban olvasható információknak. Karikázd be a helytálló befejezések betűjelét!

A pályázóval az eredményhirdetést megelőzően megtörténhet, hogy

- A) ...pályamunkáját kizárják a versenyből.
- B) ...pályamunkája átdolgozására kérik fel.
- C) ... írásos vélemény készül munkájáról.
- D) ... a bírálók a pályamunkát a pályázó korábbi írásaihoz hasonlítják.

b) A felhívás alapján lehet-e okuk a bírálóknak arra, hogy az alábbi információk ismeretében kizárják ezeket a pályamunkákat? Karikázd be a megfelelő választ!

A 2100 szó terjedelmű pályamunka a pályázó által írt két mesét és egy cseh népmesét tartalmaz.

IGEN NEM

A pályamunka 2200 szó terjedelmű, és egy kitalált iskolát benépesítő szellemekről szóló mesét tartalmaz.

IGEN NEM

c) Mit kell tenni a pályamunka összeállításakor és beadásakor?

A felhívás információit fölhasználva egészítsd ki az alábbi hiányos szöveget!

A borítékba tedd bele a *(mivel?)* _____ vagy _____

megszerkesztett pályamunkádat! Ezt követően *(mit csinálj?)* _____

a borítékot, és kívülről olvashatóan írd rá a választott *(mit?)* _____!

Ha mindezzel elkészültél, 2021. december 1-ig add le a borítékot *(hol?)*

_____!

6. Az alábbi táblázatban öt szó vagy kifejezés helyesírása hibás. Válaszd ki a hibás alakokat, és írd le kijavítva a vonalakra! Az öt helyes megoldás mindegyike külön vonalra kerüljön! Ötnél több megoldás esetén pontlevonás jár.

hízeleg	behunyta	Fond be!	Tüntetsd el!	befogom fejezni
merésség	élettelen	szégyeli	lélegzet	lefogom a kezét
visszhang	sikoly	bolyong	tüzifa	viszály

a

7. Olvasd el a szöveget, és válaszold meg a kérdéseket!

a	
b	
c	
d	
e	

Zelk Zoltán: Párácska

Régen történt ez, nagyon régen, s olyan nagyon messze, hogy még a torony tetejéről se lehetett odalátni. Egy kis felhőcske született a hegy fölött, de olyan szép göndör felhőcske, hogy a nap és a hold egyszerre bújtak ki az égen, csak hogy láthassák a kis felhőt. A vihar is kézen fogta kis unokáit, a szellőket, így indult el velük meglátogatni Párácskát, a most született kis felhőt.

Büszke is volt felhőpapa és felhőmama gyönyörű gyermekére, és gyakran mondogatta felhőpapa a szomszédainak:

- Meglátjátok, mire megnő: zivatar lesz belőle!
- Az bizony – mondogatták a felhőszomszédok –, zivatar, de még országos eső is lehet...

Csak felhőmama búsult, mikor ezt a beszédet hallotta; ő azt szerette volna, hogy mindig ilyen kicsi maradjon a gyermeke, ilyen szelíd és göndör. Sohase kiáltson haragos villámszavakat, ne veszekedjen mennydörögve a földdel, s ne verje le jégkavicsokkal a gyümölcsfák virágait.

Amíg így aggódott felhőmama Párácska sorsa fölött, az egyre növekedett, egyre erősebb lett, s már egyedül szaladgált a hegy csúcsai felett. Egyik reggel odaállt szülei elé, és így szólt:

- Most már megnőttem, erős vagyok, engedjete el világot látni.

Felhőpapa büszkén nézett Párácskára, s így válaszolt:

– Menj csak, fiam, vándorold be az eget, szórjál villámokat, mennydörögj haragosan, légy erős, büszke felhő...

Felhőmama így szólt:

– Menj, fiam, járd be az eget, szeresd az erdőket s a rét virágait, és szelíd légy, mint nénéd, a szivárvány...

Párácska egy-két esőcseppet könnyezett, elbúcsúzott szüleitől, repülni kezdett az égen. Mikor egy erdő fölé ért, hallotta, hogyan sóhajtoznak odalent az ágak:

- Ó, felhőcske, öntözz meg minket, mert halálra száradunk!

A kis felhőnek eszébe jutottak anyja szavai, s megöntözte a tikkadt lombokat. Aztán továbbvándorolt, s egy rét fölé ért. Amikor meglátták az elsárgult fűszálak, mindnyájan könnyörögni kezdtek:

- Ó, kedves felhőcske, ne hagyd szomjan halni minket!

Párácska őket is megöntözte, és boldogan hallgatta, hogyan kortyolják a fűszálak az esőcseppeket.

De akkor bizony már nagyon kicsi felhőcske volt, úgy megfogyott az erdő és a rét megöntözése után, hogy még szállni sem tudott volna, ha meg nem könnyörül rajta a szél, és nem fogja erős karjai közé.

Alkonyodott már, mikor egy búzatábla fölé ért, ahol a gazda éppen szomorúan leste az eget. Mikor a kis felhőt meglátta, örömmel felkiáltott:

– Ó, drága felhőcske, vidítsd fel az én kalászaimat, mert ha elszáradnak, nem süthetek kenyeret a gyermekeimnek!

A kis felhő rögtön esővé változott, s a szomszagos kalászok boldogan hajladoztak az esőben. A szél pedig hiába kereste kis barátját, mert az már eltűnt az égről, hogy tovább éljen falevélben, fűszálban, margarétában, búzában, kenyérben.

- a) A szöveg alapján állapítsd meg, hogy IGAZ vagy HAMIS az alábbi állítás! Karikázd be a megfelelő választ!

Párácska neve utal valamilyen tulajdonságára.	IGAZ – HAMIS
Párácska otthonából távozva atyja tanácsait követte.	IGAZ – HAMIS
Párácska már születésekor különleges felhőnek számított.	IGAZ – HAMIS

- b) Hogyan viszonyulnak szülei Párácska jövőjéhez? Húzd alá azt a mondatot, amelyik a legpontosabban megfelel mindannak, amit a mesében olvashatunk!

A két szülő nagyon büszke volt Párácskára, így hasonlóan látták a jövőjét.

Párácska szülei sokat vitatkoztak gyermekük jövőbeli sorsáról.

A két szülő eltérő tanácsokkal látta el Párácskát, mielőtt gyermekük útnak indult.

- c) Tedd időrendi sorrendbe a mese eseményeit! Írd be az adott esemény betűjelét a megfelelő szám mellé! Kezdd a legelső eseménnyel!

1. ____ A) Párácska elhatározza, hogy felfedezi a világot.
 2. ____ B) Többen is érkeznek, hogy Párácska csodájára járjanak.
 3. ____ C) Felhőmama félni kezd attól, hogy Párácska felnő.
 4. ____ D) Felhőpapa büszkélkedik gyermekével.

- d) Párácska útja során megoldja azoknak a nehézségeit, akik segítségért fordulnak hozzá. Kik fordulnak hozzá, és milyen nehézséget old meg Párácska? Töltsd ki a táblázatot!

Ki kér segítséget?	Milyen nehézségüket kell megoldani?
1)	
2)	
3)	

- e) Véleményed szerint szomorú-e Párácska sorsa a mese végén? Jelöld meg a véleményedet inkább kifejező szót, és fejezd be a mondatot! Ügyelj a nyelvhelyességre!

szomorú nem szomorú

A mese alapján azzal támasztom alá véleményemet, hogy _____

8.

a) Írd a szavak mellé a megfelelő toldalékolási rend betűjelét!

Az egyik betűjelet nem kell beírni sehová.

zöldesek: _____

A) szótő + képző

grófság: _____

B) szótő + jel + rag

kívánjunk: _____

C) szótő + képző + jel

D) szótő+ képző + rag

b) Számold meg, hogy az adott szó hányadik a sorban a betűrendbe sorolás szabályai szerint!

_____ diófa _____ díjmentes _____ dobbant _____ divattervező

c) Ha beillesztenénk a *dinnye* szót a b) feladat betűrendjébe, közvetlenül melyik szó elé kerülne? Írd le a megfelelő szót!

a	
b	
c	

9.

Keress a meghatározásoknak megfelelő példát a táblázatból! **A meghatározás mellé csak a táblázat megfelelő sorát és oszlopát jelölő betűt és számot írd, ne a szót!**Például: téli sporthoz használható eszköz: **B – 1***A jó válasz a korcsolya, amit ebben a feladatban a sor (B) és az oszlop (1) jelével kell feltüntetni.*

	1	2	3	4	5
A	vidámíts	tavaly	harkály	sóhaj	rózsa
B	korcsolya	üldögélj	zörej	muszáj	pólya
C	nyavalya	bója	zajos	gally	boglya

olyan főnév, amely egy színre és egy virágra is utalhat: ___ – ___

vegyes hangrendű felszólító módú ige: ___ – ___

két szótagú magas hangrendű szó: ___ – ___

a *csendes* szóval ellentétes jelentésű melléknév: ___ – ___a *kell* rokon értelmű szava: ___ – ___

a	
---	--

10. Folytasd **8–10 mondattal** a történetet, amelynek első mondatait megadtuk!
- Ügyelj arra, hogy elbeszéléseid nyelvi és tartalmi szempontból **logikusan kapcsolódjon** a kezdőmondatokhoz!
 - Kerek, lezárt fogalmazásodban **ne legyen párbeszéd!**
 - **Ha a fogalmazásod 4 mondatnál rövidebb, akkor az nem értékelhető.**
 - **Ha a fogalmazásod 8 mondatnál rövidebb, az jelentős pontlevonással jár.**

a	
b	
c	
d	
e	

Az előkelő, színes szőnyegen egy régi, poros lámpa feküdt. Mihály úgy érezte, ez egy különleges, csodás erejű tárgy. Miközben ezen gondolkodott, a lámpa sejtelmesen felfénylett. A fiú nagyon megörült, hiszen már régóta várt egy ilyen különleges pillanatra.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

A feladatlapban nem jelölt források a javítási-értékelési útmutatóban szerepelnek.